

GDPR en gebruik BEELDMATERIAAL

GDPR en 'recht op afbeelding'

De privacycommissie stelt duidelijk op hun site: 'Het recht op afbeelding is een recht waarbij voor elke menselijke afbeelding, maar ook het gebruik van die afbeelding toestemming vereist is van de afgebeelde persoon. Dit recht staat los van de bescherming van de privacy.'¹

Dit betekent dat voor afbeeldingen zowel de GDPR als de voorwaarden voor 'het recht op afbeelding' geldt.

Hou er rekening mee dat er een opsplitsing wordt gemaakt tussen het 'nemen' en het 'gebruiken' van beeldmateriaal.

I. HET NEMEN VAN BEELDMATERIAAL

foto's nemen of filmpjes maken is een verwerking van persoonsgegevens. De GDPR is dus ook van toepassing op het nemen van foto- en beeldmateriaal. Informeer duidelijk, beveilig het beeldmateriaal, hou niet langer bij dan noodzakelijk en hou steeds rekening met de rechten van de personen van wie je foto's neemt.

De verplichte vraag tot toestemming hangt af onderscheid tussen 'gerichte' en 'niet gerichte' beelden.

- **Gerichte beelden : toestemming nodig om de foto te nemen**

Gerichte beelden zijn beelden waarbij de persoon of personen in kwestie gericht in beeld zijn genomen en duidelijk herkenbaar zijn(close-up, beeld is gefocust op die bepaalde persoon, de foto is geposeerd, klasfoto, podium in een wedstrijd...).

Voor gerichte beelden is steeds toestemming nodig. Journalisten hoeven geen toestemming te vragen als deze beelden gebruikt worden in het kader van nieuws/verslaggeving.

- **Niet gerichte beelden : geen toestemming nodig om de foto te nemen**

Niet gerichte beelden die niet de intentie hebben bepaalde personen duidelijk in beeld te brengen en zijn eerder sfeerbeelden.

Voor niet gerichte beelden is geen toestemming nodig. Opgelet: Als personen duidelijk weigeren om op de foto te staan, mag je de foto niet nemen. We raden je ook aan om steeds op je deelnemingsformulier, inschrijvingsformulier,... duidelijk te vermelden dat er sfeerfoto's kunnen genomen worden.

Hoe vraag je toestemming?

In principe is het enkel aan de betrokken persoon om zelf te beslissen over het nemen of gebruiken van zijn afbeelding. Hij/zij geeft hiervoor zijn ondubbelzinnige toestemming voor het specifiek gebruik van de foto, zonder dat hier druk wordt op uitgeoefend. Dit betekent dat de foto voor geen ander doeleinde mag worden verwerkt dan deze waarvoor de toestemming werd gegeven.

¹ <https://www.privacycommission.be/nl/recht-op-afbeelding>

De toestemming moet niet schriftelijk zijn maar kan ook mondeling of stilzwijgend worden gegeven.

Een stilzwijgende toestemming kan bijvoorbeeld het feit zijn dat een persoon zich laat fotograferen tijdens een activiteit van een vereniging, en er zich bewust van is dat de foto in het verenigingsblad kan worden gepubliceerd².

Een mondelinge of stilzwijgende toestemming is moeilijk bewijsbaar. We raden aan dat je je leden en deelnemers steeds duidelijk informeert (via privacyverklaring, op het deelnemersformulier,...) dat je sfeerbeelden neemt tijdens activiteiten en deze ook kan gebruiken voor rapportage. Voor het gebruik van gerichte foto's, zeker voor promotionele doelen stellen we voor dat je steeds de toestemming van de betrokkene(n) vraagt.

² Aanbeveling Privacycommissie uit eigen beweging inzake de verspreiding van beeldmateriaal (A/2007/033) C2.26-27

II. HET GEBRUIK VAN BEELDMATERIAAL

Het gebruik van beeldmateriaal (in je brochure, organisatieboekje, op je website,...) valt onder het 'persoonlijkheidsrecht op afbeelding' (of portretrecht) Iedereen heeft recht op het beperken van het gebruik van zijn afbeelding.

Ook hier geldt:

- **Gerichte beelden : toestemming nodig**
- **niet gerichte beelden: geen toestemming nodig**

Wanneer iemand zijn/haar toestemming intrekt, moet je organisatie het gebruik onmiddellijk stopzetten en het beeldmateriaal van de sociale media verwijderen.

Je mag en kan op een inschrijvingsformulier, deelnemingsformulier meedelen (zonder dat er expliciet toestemming moet worden gevraagd) dat er beelden zullen genomen worden deze mogelijks gebruikt zullen worden voor de website over het event, de besloten facebookgroep, ...

Wanneer iemand meldt dat hij niet wenst dat er afbeeldingen van hem worden gebruikt, moet je hier wel rekening mee houden en geen foto's gebruiken waarin de persoon duidelijk in beeld komt of duidelijk herkenbaar is.

De afbeeldingspragmatiek

Een close up van iemand die voor de camera poseert is een duidelijk gericht beeld. Net als de massa op een festival tot een overduidelijk sfeerbeeld kan gerekend worden.

Moeilijker wordt het met foto's met maar enkele personen duidelijk in beeld tijdens een activiteit, voorstelling,... En net die foto's zijn interessant om te gebruiken in je brochure, boekje, website,...

Gebruik in eerste instantie het **gezond verstand** en probeer je in te leven in de personen wiens beelden je zou gebruiken. Wat zijn de normale verwachtingen van de persoon? Er is een groot verschil tussen sfeerbeelden van activiteiten in het ledenblad dat maar op 50 exemplaren wordt verspreid, dan een close up van jou in een promocampagne voor je werking.

Als je de **foto's voor 'commerciële of promotionele' doeleinden** gebruikt (vb brochure om je aanbod in bekend te maken, duidelijke beeld op je site) stellen we je voor om steeds de toestemming te vragen. (je zou zelf ook niet graag zonder het te weten plots een promobeeld zijn.)

We stellen voor dat je voor foto's met heel kleine groepjes mensen tijdens een activiteit (vb drie mensen op een podium, enkele acteurs tijdens een voorstelling) die je gebruikt voor promotionele of commerciële doeleinden de betrokken personen de toestemming vraagt voor commercieel of promotioneel gebruik. Zo vermijd je problemen achteraf, en ga je als organisatie ethisch om met het recht op afbeelding van je leden, deelnemers.

Als je gelijkaardige beelden gebruikt voor sfeerbeelden en rapportage, lijkt het ons voldoende dat je dit bij inschrijving duidelijk meedeelt dat er foto's kunnen genomen worden en gebruikt voor (beeld)verslag van de activiteit of werking. Als mensen duidelijk maken dat ze niet wensen gefotografeerd te worden, moet je er wel voor zorgen dat je geen gerichte beelden van hen neemt of dat ze niet in close up staan op je sfeerfoto's. Het blijft natuurlijk wat dansen op een slappe koord.

III. Gebruik beeldmateriaal op sociale netwerksites : Beveiligen

Opgelet: als je beeldmateriaal onbeveiligd op het net publiceert, heb je geen controle meer over het verdere gebruik van het beeldmateriaal. Dit moet duidelijk meegedeeld worden aan de persoon die toestemming geeft (op voorhand).

We raden alle organisaties aan dit zo veel mogelijk te vermijden. Als je beeldmateriaal onbeveiligd op het internet post, heb je het niet meer onder controle en kan dit een eigen leven leiden. Personen en verenigingen geven zelf persoonsgegevens vrij op sociale netwerksites. Als je informatie onbeveiligd op het internet plaatst, verliest de betrokkene - die hier vaak niet van op de hoogte is - er de controle over. Het is dus verboden om zonder toestemming persoonlijke informatie (persoonsgegevens) van iemand anders te delen. Er moet in principe steeds toestemming gevraagd worden voor gerichte beelden.

Privacyrisico's met betrekking tot identiteits- en imagoschade kunnen in grote mate onder controle gehouden worden door volgende richtlijnen:

- beveilig het fotomateriaal (zorg dat het niet zomaar kan gekopieerd of gedownload worden)
- plaats het materiaal op eigen sites met beperkte toegang (enkel leden, deelnemers,...)
- gebruik de op sociale netwerksites aanwezige privacy-instellingen
- gooi niet zomaar alles online. Denk na over wat je op het internet zet. Gebruik geen beeldmateriaal dat compromitterend kan zijn voor de betrokken personen.

meer info

<https://www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/privacy-online/denk-na-voor-je-iets-post>